

Dille (*Anethum graveolens*)

Sterke geur

Bijen die op de bloemen van de dille vliegen, behoeven niet veel moeite te doen de planten te vinden. Niet omdat de bloemen zo in het zicht zouden vallen, want die zijn klein en onopvallend, maar omdat de gehele plant sterke geurstoffen afgeeft aan de omgeving. De wetenschappelijk soortnaam geeft ook al aan dat we hier met een geurende plant te maken hebben. *Graveolens* komt van het Latijnse *grave* (zwaar, sterk) en *olere* (rieken); sterk riekend dus. Liggend in het ziekenhuis kreeg ik eens een bos bloemen, waarin ook dille verwerkt was. De hele zaal rook er naar. De geur van de plant roept bij mij nu echter onaangename associaties op.

Geslacht van twee soorten

Dille behoort tot de schermbloemenfamilie (Apiaceae) en is een van de twee soorten waaruit het geslacht *Anethum* bestaat. De vermoedelijke oorsprong van de plant ligt in het zuidwesten en zuiden van Azië. In de loop der tijden heeft de plant zich onder andere over een groot deel van Europa verspreid. Zij is in cultuur gebracht voor het gebruik als toekruid, voor de zaden en voor het gebruik als snijbloem.

Fijne bladeren

Dille is een eenjarige plant. Hij heeft een 30 tot 130 cm lange holle stengel die over de volledige lengte met bladeren is bezet. In de oksel van de bladeren boven aan de plant kunnen zijstengels tot ontwikkeling komen. De bladeren hebben een fijn en teer uiterlijk. Ze worden gevormd door een bladschede, aan het begin, en een centrale bladas met vertakkingen, die zich op hun beurt weer vertakken. De bladslippen zijn erg smal. Naar boven toe neemt de bladlengte af. Zowel de hoofdstengel als de zijstengels gaan aan het eind over in de stengel van de bloeiwijze, die uit een samengesteld scherm bestaat. De omwindselbladen, die we bij veel soorten van de familie aantreffen aan de voet van de bloeiwijze en van de schermpjes, ontbreken bij de dille. De bloeiwijze heeft 15-40 zijtakken met aan het eind een schermpje.

Kleine bloemen

De bloemen zijn voor het merendeel tweeslachtig. Afhankelijk van het soort scherm, aan hoofdstengel of

zijstengel, kan zich ook een aantal bloemen vormen waarvan het vruchtbeginsel niet volledig tot ontwikkeling is gekomen, het zijn mannelijke bloemen met alleen meeldraden.

De bloemen zijn erg klein. Ze hebben een onderstandig vruchtbeginsel dat door de bekervormig uitgroeide bloemas wordt omsloten. De vruchtbladen zijn daar met de rugzijde mee vergroeid. Langs de rand van het vruchtbeginsel staan 5 gele kroonbladen met daartussen de meeldraden. De kroonbladen zijn alle even groot, ook die van de bloemen langs de rand van het scherm. Ze hebben een korte nagel aan het begin en zijn naar binnen omgebogen. De middennerf is aan de binnenzijde verhoogd en vormt als het ware een schotje tussen de helmknoppen als die in het knopstadium van de bloem nog tussen de kroonbladen liggen. Ze worden er dan voor een groot deel omsloten. Bij het ontluiten van een bloem strekken de omgebogen helmknoppen zich en komt het stuifmeel vrij. De kroonbladen blijven dan in hun oorspronkelijke omgebogen toestand. Tijdens de bloei gaan de beide stijlen verder uitgroeien. Ze wijken uit elkaar. Aan de basis zijn de stijlen sterk kussenvormig verbreed en bedekken geheel het vruchtbeginsel. Op deze verbreding, ook wel stylopodium genoemd, liggen de nectariën. Voor insecten met een korte tong zijn ze dus gemakkelijk bereikbaar, maar er wordt betrekkelijk weinig nectar afgescheiden.

Het stuifmeel is geel. De korrels hebben in equatoriaal aanzicht een elliptische vorm en in polair aanzicht een driehoekige. De korrelwand verdikt zich sterk tussen de aperturen.

Deelvruchten

De vrucht is een splitvrucht die in 2 delen uiteenvalt. In elke deelvrucht vormt zich 1 zaad, die met de vrucht is vergroeid. Als beide deelvruchten van elkaar loskomen, blijven ze nog aan de bloemsteel verbonden door middel van een dun steeltje dat boven aan de vruchten vast zit.

Dille (*Anethum graveolens*)

A deel van in bloei staande plant; B bloem in knopstadium; C tweeslachtige bloem; D kroonblad; E meeldraad; F stuifmeelkorrel (tricolporaat, $P \times E = 24 \times 13 \mu m$): 1 equatoriaal, 2 polair, 3 korreloppervlak; G stamper; H vrucht.